

Prof.dr Milan St. Tošić

SAVREMENO STOČARSTVO

OBJEKTI - OPREMA U SVINJOGOJSTVU

*držanje – norme – rad
investicije – lokacije – tipska rešenja*

**priručnik
za odgajivače i savetodavnu službu**

Beograd – 2015.

Gajenje svinja

NOVI PRIRUČNIK ZA PRAKSU

Početak maja ove godine izašao je iz štampe jedan novi priručnik namenjen za neposrednu praksu. U ediciji 'savremeno stočarstvo' sa naslovom

OBJEKTI-OPREMA U SVINJOGOJSTVU

(držanje-norme-rad-investicije-lokacije-tipska rešenja)

autor **prof. Dr Milan St. Tošić** direktno se obraća savetodavcima i odgajivačima svinja. Na velikom formatu A4 na oko 110 strana visoke štampe od većeg broja specifičnosti ovog Priručnika jasno se izdvajaju dve grupe:

- **Veoma lako shvatanje;**

Od ukupnog obima Priručnika samo približno jednu trećinu čini – tekst. Sve ostalo su slike, crteni, grafikoni, tabele; na osnovu toga sve je veoma pregledno i već kod prelistavanja jasno o čemu se radi;

- **Savremene norme kod objekata i opreme;**

Mnoge norme kod objekata i opreme za gajenje svinja su promenjene, usvojene su nove, koje se moraju poštovati kao uslov za gajenje svinja i obaveza kod rekonstrukcija postojećih objekata i kod gradnje novih farmi.

SADRŽAJ

PREDGOVOR - str.1

1. UVODNA RAZMATRANJA – str. 3

2. OBJEKTI-OPREMA U SVINJOGOJSTVU – str. 14

3. DRŽANJE SVINJA – str. 25

3.1. Pripodne svinje – proizvodnja prasadi - str. 27

3.2. Bukarište ((pripustilište) - str. 30

3.3. Čekalište str. 34

3.4. Prasilište ((porodilište)) – str. 39

3.5. Odgoj prasadi – str. 45

3.6. Tov svinja – str. 49

4. ISHRANA SVINJA – str. 55

5. VODA – SNABDEVANJE-KORIŠĆENJE – str. 62

6. MIKRO-KLIMA – str.67

7. ČIŠĆENJE OBJEKATA – POSTUPCI SA STAJNJAKOM – str. 75

8. HIGIJENA – RAD – INVESTICIJE – str. 82

9. EKOLOŠKO-ORGANSKO GAJENJE SVINJA – str. 85

ŠTA NAS SVE ČEKA? – str. 108

Već u **predgovoru** autor ističe:

- čovek-odgajivač je najvažniji faktor uspeha u gajenju svinja!
- ova knjiga-priručnik je prepun dobrih saveta!

Uvodna razmatranja su opširna sa čak 16 tačaka. Zašto? Cilj je da se već na početku razjasne neki od osnovnih pojmova svinjogojstva kao važne i veoma složene grane poljoprivrede.

1.1- Značaj svinjogojstva

Kako u stvari u širem smislu shvatiti šta je to značajno u poljoprivredi, odnosno, šta je više, a šta manje značajno? Da li, šta i kako upoređivati?

Pojednostavljen odgovor na ovako postavljen problem je složen, ali bi bio;

- **potrošnja svinjskog mesa u svetu je u stalnom porastu.**
- **svinjsko meso se traži od sve većeg broja potrošača;**
- **koristi se od svih kategorija ljudi.**

1.2 - Stanje u svetu

Potrošnja svinjskog mesa u svetu u proseku oko 15, ali ide i do 60 kg/god/stanovnik!
Zaključak: **svinjskog mesa će u svetu trebati sve više!**

1.3 - Stanje u Srbiji

Svinjogojstvo u Srbiji osnovni pojmovi i uslovi:

- tradicija-iskustvo-naklonost – rašireno svinjogojstvo;;
- odlični uslovi za proizvodnju stočne hrane (kukuruz, soja, . . .)
- velike raspoložive površine i postojeći relativno mali broj stoke;
- velike sopstvene potrebe za svinjskim mesom;
- sigurno obezbedjenje radne snage.

A budućnost?

U Srbiji će ubrzo da ostanu samo odgajivača koji će se odgojem baviti – profesionalno: da se specijalno školuju, da redovno prate nova saznanja i razmenjuju iskustva, . . .

1.4- Šta je u stvari jedna farma svinja?

Najveći broj farmi svinja su i dalje tzv. **zatvorene farme** koje imaju sve kategorije svinja.

Poslednjih godina sve veći broj odgajivača se specijalizuje i formira tzv. **otvorene farme, i to sa dve tendencije:**

Dvojna specijalizacija; a) držanje krmača sa odgojem prasadi; **b)** tov svinja

Trojna specijalizacija: a) držanje krmača; **b)** odgoj prasadi; **c)** tov svinja.

Pojam otvorenih farmi i specijalizacije se sve više se zaoštrava i širi iz 2 grupe razloga:

- a) ograničeni uslovi gajenja svinja.
- b) sposobnost (iskustva) odgajivača.

1.5 - Da li uopšte ući u oblast 'gajenje svinja' . . . ?

Odgovor je – da, ali - pod kojim uslovima?!

Prvo i – najvažnije: kao trajno zanimanje i opredeljenje! Drugo : tip farme svinja (zatvorena farma ili specijalizacija).

1.6 - . . . i – kako početi sa gajenjem svinja??

Odgovor: treba početi sa najjednostavnijim i najmanje rizičnim. Za prave početnike savet je – početi od tova! Zatim dolazi odgoj prasadi: sa 7- 8 kg žive mere do 25-30 kg. Konačno: držanje priplodnih grla – to zaista traži vrhunske odgajivače!

1.7 - Šta sve znamo-neznamo o svinjama?

Neka saznanja o svinjama, koje obavezno treba imati stalno na umu.

1. Svinje su vrlo čiste životinje!
2. Svinje su živahne, ali vole – miran život!
3. Svinje ne vole mnogo hladno, a mrze vrućinu!
4. Svinje vole 'dobar zalogaj' i da mirno jedu!
5. Svinje su društvene - vole da žive u grupama !
6. Svinje vole kada ih ih čovek - voli!
7. Svinje i njihovo gajenje – to je sve jako složeno!

1.8 - Zašto baš svinjsko meso?

Za svinjsko meso se poslednjih godina može reći:

- sve više troši jer je **sve jeftinije**
- postaje **sve kvalitetnije**
- svinjsko meso **sve više – prija!**

U pogledu budućnosti treba dodati još dve činjenice: a) povećanje broja ljudi na zemlji; b) opšti porast kupovne moći.

1.9 - Šta radi konkurencija?

Konkurencija je veća što je delatnost – privlačnija! To važi i kod gajenja svinja: konkurencija je velika i biće sve – veća! Šta nas u tom pogledu čeka u budućnosti?

Tu nema ništa utešno: čeka nas stalna i sve veća konkurencija. Iz tog razloga treba odmah da se istakne: u budućnosti će opstajati samo najbolji - oni koji se stalno međusobno upoređuju i svoje rezultate poboljšavaju!

1.10 - Velike ili male farme?

Odgovor je jednostavan: nema ograničenja - ima mesta za sve veličine farmi svinja! U svetu se ističu 3 grupe farmi po veličini: velike, porodične i pojedinačno držanje svinja.

1. Velike farme

To su farme sa najmanje 500 pa sve do više hiljada krmača. Takvih farmi je po broju malo, ali one zahvataju veliki udeo u obimu gajenja svinja.

2. Porodične farme

To su najčešće i tipične farme svinja. Veličina porodičnih farmi zavisiće od bar 3 faktora: a) raspoložive poljoprivredne površine za iznošenje stajnjaka; b) raspoloživa radna snaga u okviru porodice; c) mesto i položaj farme u okolini (zaštita sredine).

Po opštim procenama veličina porodičnih farmi bi morala da bude:

- specijalizovane farme (krmače-prasad): 100 - 200 krmača;
- specijalizovane farme (tov svinja): 500 -1000 tovnih mesta;
- „zatvorene farme“ - osnova 50 -100 krmača;

Veći obim i sigurnije udruživanje će jače potsticati specijalizacije - međusobno povezivanje odgajivača i proizvodnje stočne hrane sve do konačnog plasmana. Specijalizacijom se dobija se veća sigurnost u postizanje boljih ekonomskih efekata kao konačan cilj.

Odgajivači svinja sa „zatvorenim“ farmama imaju dosta prednosti . Takve farme kao složenije zahtevaju redovnu razmenu iskustava i jaču povezanost sa savetodavnom službom. Ako postižu približno iste rezultate kao specijalizovane, one su stabilnije i boljih ekonomsko-finansijskih rezultata.

3. Pojedinačno držanje svinja;

Broj odgajivača svinja 'za svoje potrebe' će biti sve manji. Oni skoro nikada ne računaju na pravu isplativnost, koriste neke postojeće uslove i tradiciju u seoskim prilikama, pa će ova grupa hobi-odgajivača svinja i jedva opstajati u smeru - da ih bude sve manje!

1.11 - (Koje su) mogućnosti Srbije?

Mogućnosti Srbije u oblasti svinjogojstva skoro neograničene i to sa puno razlogi sa većim uticajem:

1. Tradicija - veoma važan i razlogsa velikim uticajem;
2. Potrebe - prvenstveno domaća potrošnja svinjskog mesa;
3. Proizvodnja stočne hrane- kukuruz, a zatim soja, ječam, suncokret;
4. Povećanje broja stoke – približavanje normi od 1 uslovno grlo/hektar!
5. Raspoloživi prostor ugrožavanja sredine;
6. Doprinos u proizvodnji zdrave hrane;
7. Razvoj industrije stočne hrane prerade mesa!

1.12 - Šta nas očekuje ...?

Opšta procena da svinjogojstvo ima veoma dobro izgleda to još uvek ne znači da se to odnosi na svaki slučaj u praksi! Iz tog razloga treba treba unapred vrlo temeljno i savesno razmotriti šta nas očekuje:

1. **u (daljoj) budućnosti?** U budućnosti svinjogojstvo ima veoma pozitivnu perspektivu: a) u svetu: sve veća potrošnja; b) Srbija: sopstvene velike potrebe; c) Srbija: dobri uslovi i mogućnosti!

2. **bliža budućnost ili – a šta sutra?** Gajenje svinja nije za svakoga, pogotovo ne za one, koji razmišljanju – kratkoročno! Mnogo razloga navodi na posebno razmatranje svakog pojedinačnog slučaja.

1.13 - Ko u stvari opstaje u svinjogojstvu?

Tri oblasti značajno utiču na rentabilnost svinjogojstva.:

1. **Veličina farmi**
2. **Specijalizacija**
3. **Obrazovanost**

Kao zaključak se ističe: **opstaju samo – najbolji!** Ili kao minimum: potrebno je biti najmanje – prosečno dobar.

1.14 - Često se može 'svinjski' zaraditi . . .

Taj pojam nastao je u vrlo povoljnim godinama, što se svinjogojstvu događa. U takvim godinama malo-prodajna cena svinja može da bude čak dvostruko veća, nego što su proizvodni troškovi. Tada se (brzo i naivno) stvara pogrešan pogrešan utisak jednostavnog, lakog i dobrog zaradjivanja!

.. 1.15 - .ali i - 'svinjski' izgubiti?

U gajenju svinja može lako gubiti. To se dešava u dva slučaja:

- Redovno gube oni koji su loši odgajivači svinja!

Poznate su 3 osnovne grupe odgajivača svinja sa ocenama: najbolji (uvek zaradjuju), prosečni (redovno opstaju) i najgori (retko kad uspešni)

- Gubici prete svim kada naidju loše godine!

'Cikličnost' kretanja cena svinja u svetu i negativne posledice moguće je ublažiti putem sigurnih udruživanja sve tri grupe partnera: odgajivači svinja - proizvođači stočne hrane - klanična industrija!

1.16 - Da li uporedjivati čovek – svinje?

Svinje imaju mnogo sličnosti sa populacijom ljudi (anatomski, fiziološki, socijalno), pa neke treba istaći:

- svinje vrlo rado jedu!
- svinjama više odgovara vlažna ili tečna hrana!
- posle dobrog obroka brzo legnu i dugo leže!

Odmah iza toga dolaze već navedeni pojmovi osnovnog ponašanja:

- kada duže leže svinjama prija potrebna toplota ali i da imaju dosta svežeg vazduha;
- svinjama nikako ne prija bilo kakvo uznemiravanje;
- svinje vole 'druženje' u većim grupama;
- ako su zadovoljne, sa svinjama je sve – lako; ako im bilo šta nedostaje ili smeta, to svinje brzo 'stave do znanja';
- svinjamae je teško menjati neke navike!

Iz iznetog se nameću najmanje 3 grupe novih saznanja:

- nivo učinka svinja je brzo dostigao ogromnu visinu;
- dosadašnja saznanja odgajivača su jako zastarela;
- odnos prema gajenju svinja čovek mora suštinski da promeni!

ŠTA NAS SVE ČEKA?

Iz napred navedenog moglo bi da se zakluče: svet jedva čeka da se i Srbija ozbiljno uključi u proizvodnju svinjskog mesa! U principu to jeste baš tako, ali nije ni mnogo - optimistički! Jer, svinjogojstvo u Srbiji je jako zamršeno, pa se neće ni brzo ni jednostavno – odmrstiti!

Srećom, postoje i neki realniji optimisti. Oni veruju u mogućnost rešenja i izdvajaju samo **dve vrlo ozbiljne grupe prepreka**: konkurentnost i kvalitet! Obe su velike i složene, obe zaslužuju bliža tumačenja! Pozitivno uverenje se bazira na dve veoma važne osnove:

- realni uslovi u Srbiji (najbolji po svim kriterijumima),
- veće sopstvene potrebe za svinjskim mesom (jeftinije, kvalitetnije).

KONKURENTNOST- šta to znači?

Kratak odgovor može da bude vrlo jasan i on glasi: ne biti skuplji od drugih! Tek tada se prednost daje - domaćem proizvodu! I u svetu će svinjsko meso po svim prognozama i dalje da ostane – najtraženije! Na tome svi zasnivaju svoje šanse, pa zašto ne bi i Srbija! Uz stalni uslov: uvek biti bar u godnjoj polovini po konkurentnosti! Pojam „konkurentost“ je jednostavan i jasan, ali je i jako složen. On počiva na dve ogromne grupe uslova: organizovanost (udruženost) i obrazovanost odgajivača svinja.

Prvi uslov - organizovanost ili udruženost

Ovaj pojam je kod svinjogojstva vrlo široko i zbirno: počinje od njive, ide preko farmi svinja sve do do klanica, a završava se plasmanom proizvoda svinjogojstva! To znači da niko ne radi sam za sebe, već svi zajedno za svakog između sebe! Udruženost se razdvaja samo da bude preglednija na dve osnovne grupe - na horizontalnu i vertikalnu. Jedna bez druge ne bi trebalo da postoje, a još manje bi mogle da – opstanu!

a) Horizontalna udruženost

To je ona prava poljoprivreda udruženost, a to svinja kao krajnji cilj. Tu spada sve što služi svinjama:

- stočna hrana (kvalitetna – cena) kao najvažniji faktor u troškovima;
- rasa svinja (genetika-selekcija) – to je faktor od velikog značaja;
- odgoj svinja -držanje-nega po kategorijama, higijena i zdravlje, . . .);
- tovnje svinje kao krajnji cilj i kao konačan proizvod.

Sve ovo, od njive do klanice, veoma je složeno i sa veoma mnogo povoljnih i negativnih uticaja! Imnogo zadataka: stalno poboljšavati ono što je povoljno i smanjivati (izbacivati) ono što je negativno.

Kod horizontalne udruženosti otežavajuća specifičnost je objedinjavanje velikog broja odgajivača svinja! Poteškoća je svakako u stvarnom objedinjavanju nezavisno od veličine odgajivača, njegove udaljenosti, stepena obrazovanja i iskustva, itd. I uvek sa željom da svaki odgajivač jasno da sagledava svoju konačnu ekonomsku opravdanost.

b) Vertikalna udruženost

Vertikalna udruženost je nadgradnja horizontalne udruženost. Ona je nastavak proizvodnje u vidu prerade svinjskog mesa i plasmana preradjevina! U praksi to su klanice kao dva vida vertikalnog udruživanja:

- sopstvene klanice udruženih odgajivača svinja (često i kao zadružne),
- privatne klanice, akcionarska društva, . .

U oba slučaja **saradnja klanica sa udruženim odgajivačima svinja** je u suštini zaista ista. Odgajivači svinja nastoje da proizvedu sirovinu (tovne svinje) sa što nižim troškovima i sa najvećim mogućim kvalitetom. Time se stvaraju uslovi da „nadgradnja“ u vidu plasmana svežeg mesa bude po nižim prodajnim cenama, kao i sve vrste preradjevina od tog mesa.

Time se 'lanac' zatvara – onaj koji počinje na njivama u okruženju odgajivača svinja i završava kod konačnih potrošača!

Povezanost dva navedena udruživanja je logična i jasna. Ona počiva na potrebi svih učesnika da opstaju po sistemu: veliki obim (promet) – (relativno) mala zarada = siguran profit!

Formalna razdvojenost 'horizontalno – vertikalno' je suštinski samo deo jedne celine! Objedinjenje je moguće već u jednom malom regionu, ali je svakako još bolje u većem regionu! To na kraju vodi o nekoj vrsti idealnog kada se na nivou države formiraju sopstvene marke proizvoda. Tada je meso sigurnog porekla i visokog kvaliteta, a zatim marke kao brendovi preradjevina! U početnom zasnivanju to se sve teže i sporije uvodi i samo postepeno stabilizuje. Iz tog razloga sva planiranja razvoja i postavljeni ciljevi ne mogu biti kraći od 5 ili čak 10 godina!

Trajno opstajanje na tržištu znači stalno iskorišćenje svih mogućnosti, koje mogu uticati na konkurentnost. U tom pogledu treba već sada misliti na još dve velike oblasti kod gajenja svinja u budućnosti:

- **dobrobit (kod držanja svinja i sa postupcima sa njima);**

U ovom trenutku i u Srbiji već postoje zakonske mere i ograničenja u pogledu opštih uslova gajenja svinja po kategorijama. Poštovanje već postojećih propisa se već sada nameće kao i vrlo stroga kontrola sprovođenja mera zaštite svinja;

- **organska proizvodnja;**

Ono što treba da se jako istakne su dve skoro odlučujuće stvari:

- a) poštovanje i obezbeđenje svih uslova, koji će biti uvek jasno istaknuti, bez obzira što po nekad neće biti baš sasvim – logični;
- b) vrlo stroga kontrola celog procesa proizvodnje, prerade i plasmana mesa i proizvoda.

Države kao što je Srbija, ili čak čitavi regioni kao što je Balkan, mogu da nametnu sebe upravo preko organske proizvodnje. Za to bi bila potrebna najveća moguća sprema ne samo u jednoj državi, već upravo u celom region, koji se odlučuje na to. Jedan dobar projekat razvoja od najmanje 10-tak godina mnogo bi doprineo da se takav cilj postigne.

U oblast konkurentnosti treba da se istakne i **pojam zagađivanja sredine**. To može da ima dvostruko pozitivan uticaj na razvoj svinjogojstva Srbije (pa i Balkana):

- a) smanjenje ukupnog obima svinjogojstva u najrazvijenijim zemljama Evrope i (dogovorno) prebacivanje u one države, koje planiraju povećanje i mogu to da realizuju;
- b) zasnivanje značajno većeg obima u svinjogojstvu u okviru normi opterećenja, koje u visokom stepenu garantuju minimalno zagađivanje okoline.

Drugi uslov – obrazovanost (specijalizacija)

Nekad je neko rekao: **ulaganja u ljude su uvek najbolja investicija**. Gajenje svinja to jako potvrđuje: pod istim uslovima neko je vrhunski, a neko drugi – zakovan za dno! Bez ikakvih prirodnih ili drugih objektivnih razloga – ogromne razlike! Kod najboljih država se po pravilu ne meša, tamo sve oko svinja rade udruženja i – profesionalci. Kod najslabijih je još uvek bu udruživanja i bez pravih profesionalaca!

Sve ovo spada u oblast – investicije u ljude. Odgajivače svinja, stručnjake-stočare, veterinare, majstore za preradu i za siguran plasman! Investicija za temelj, za sigurnu nadgradnju i za još sigurniju – budućnost! U početku važna je pomoć države iz bar dva razloga:

- najveća zainteresovanost (i obaveza) države za dobrobit naroda,
- raspolaganje mogućnostima (sa i finansijskim sredstvima) da se cilj zaista – ostvari!

Ima i treći razlog: uložene investicije (u ljude, u udruženost, u sistem) imaće ko i odakle da vrati! Time taj razlog postaje najvažniji: za početak da se 'stane na svoje noge', da se postane konkurentan sa traženom kvalitetnom robom, pa da se državi zahvali i sve uloženo vraća bez poteškoća.

KVALITET – šta sve obuhvata?

Kvalitet kao drugi pojam (pored konkurentnosti) je jednostavniji i jasniji. Svinjsko meso je važna namirnica: svaki stanovnik sveta za sada troši svaki dan u proseku po oko 50 grama! Neki bliži cilj je da se dođe za 10-tak godina na bar 70 – 80! Pri tome je važan kvalitet (poreklo, ispravnost) te svakodnevne namirnice!? Taj faktor će biti sve uticajniji, a često i – najvažniji!.

Poreklo dobija sve veći značaj kao uticaj na kvalitet. Po najnovijim propisima u nekim državama uz svinjsko moseobavezno je da se istakne oznaka odakle potiče prase, da li je odgojeno u sopstvenoj držani ili je iz uvoza, a zatim gde je odgojen tovljenik. Time država potstiče potrošnju sopstvene robe. Takve odluke ne samo kao zaštita potrošača, već i zaštita svojih odgajivača svinja i celog lanca do krajnjih potrošača.

Odmah iza pojma o poreklu dolaze **mnogi elementi o kvalitetu svinjskog mesa**, koji su već poznati, standardizovani i prihvaćeni. J

Medju njima se izdvaja sadržaj mesnog (mesnatog) dela u svinjskim polutkama. On se sve više nameće i izdvaja iz najmanje dve grupe razloga:

- obezbeđuje sve veću potrošnju svinjskog mesa,
- vrlo je uticaja faktor kod izbora priplodnog grla i ishrane svinja.

Sadašnja neka granica za široku praksu od oko 60% učešća mesnog dela. To bi trebao da bude cilj i za odgoj svinja u Srbiji. Eventualno dalje pomeranje te granice zavisiće od stanja i zahteva u određenom trenutku:

- koliko će 'posno' svinjsko meso da bude traženo?
- da li će povišena proizvodna cena biti prihvaćena?

Veća potrošnja svinjskog mesa je opšte potrebna sa stanovišta odgajivača svinja. To ima dva istovremena cilja:

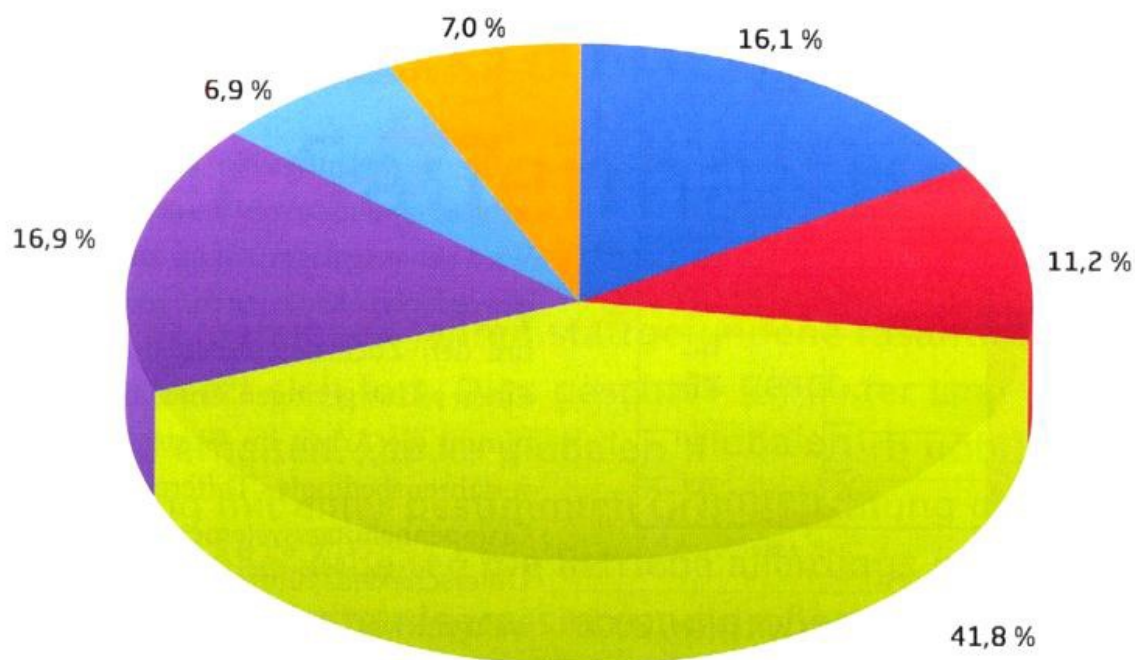
- da zadrži i sve više učvršćava vodeće mesto u potrošnji mesa u svetu;
- da se povećava broj kategorija potrošača (deca i stariji ljudi).

Kvalitet svinjskog mesa u širokoj praksi zasniva se podjednako na rezultatima dve oblasti:

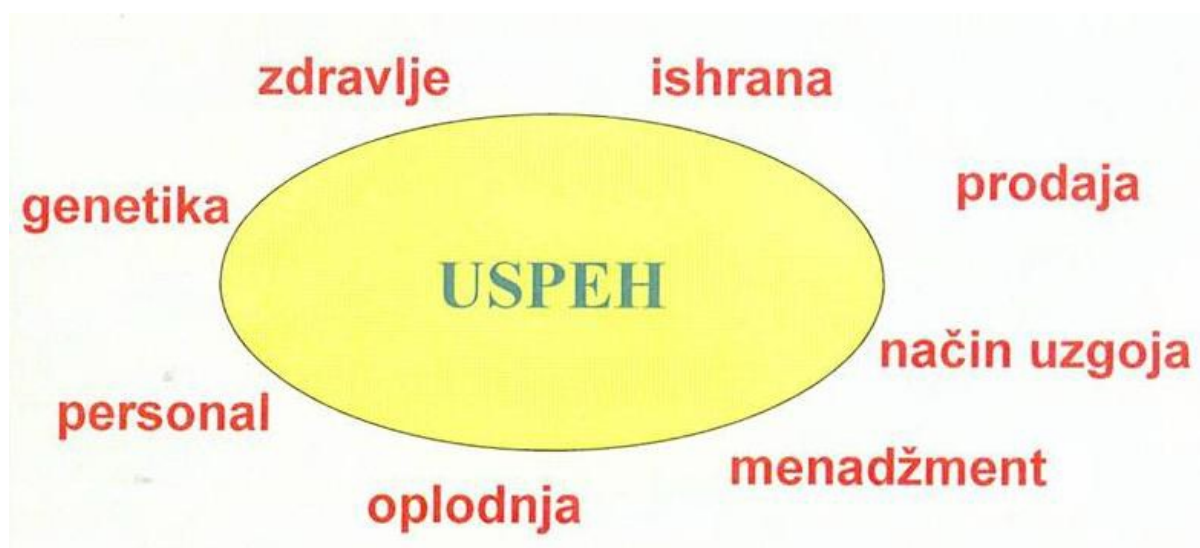
- selekciono-genetskih istraživanja (nauka),
- strogog sprovođenja svih mera u ishrani (držanju) svinja.

Prva oblast (rasni sastav) rešava se relativno lakše i brže: sa dobrim usmerenjem uvođenje i stabilizacija mogu da se ostvare za samo nekoliko godina.

I kod druge oblasti moguć je relativno kratak rok za realizaciju - važno je da postoji odgovarajuće vrednovanje višeg kvaliteta svinjskog mesa. Važnu ulogu u tome igra svakako stručno-savetodavna služba kao pomoć kod širenja saznanja i pozitivnih iskustava.

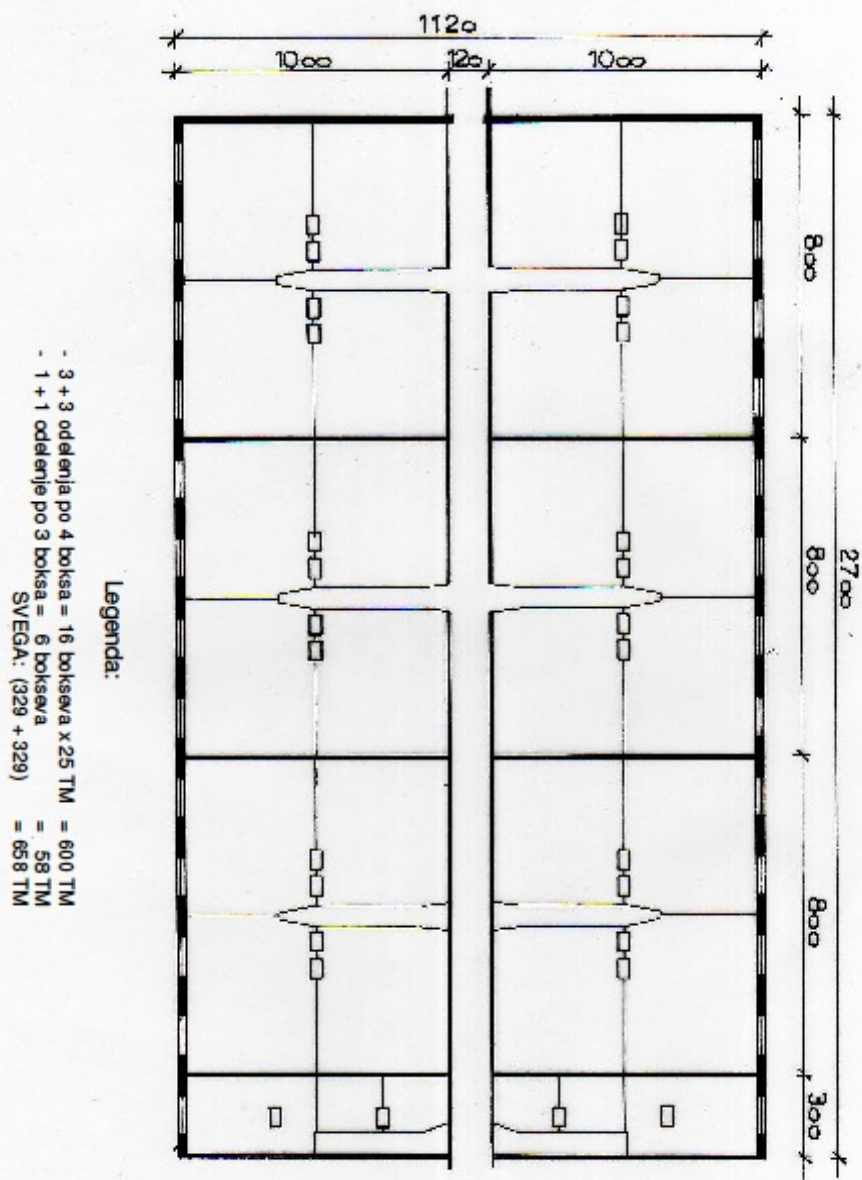

Struktura potrebnog radnog vremena za proizvodnju prasadi (%):
 prasilište 41,8; odgoj 16,9; bukarište 16,1; čekalište 11,2;
 vođenje (menadžment) 7,0; priprema hrane 6,9;

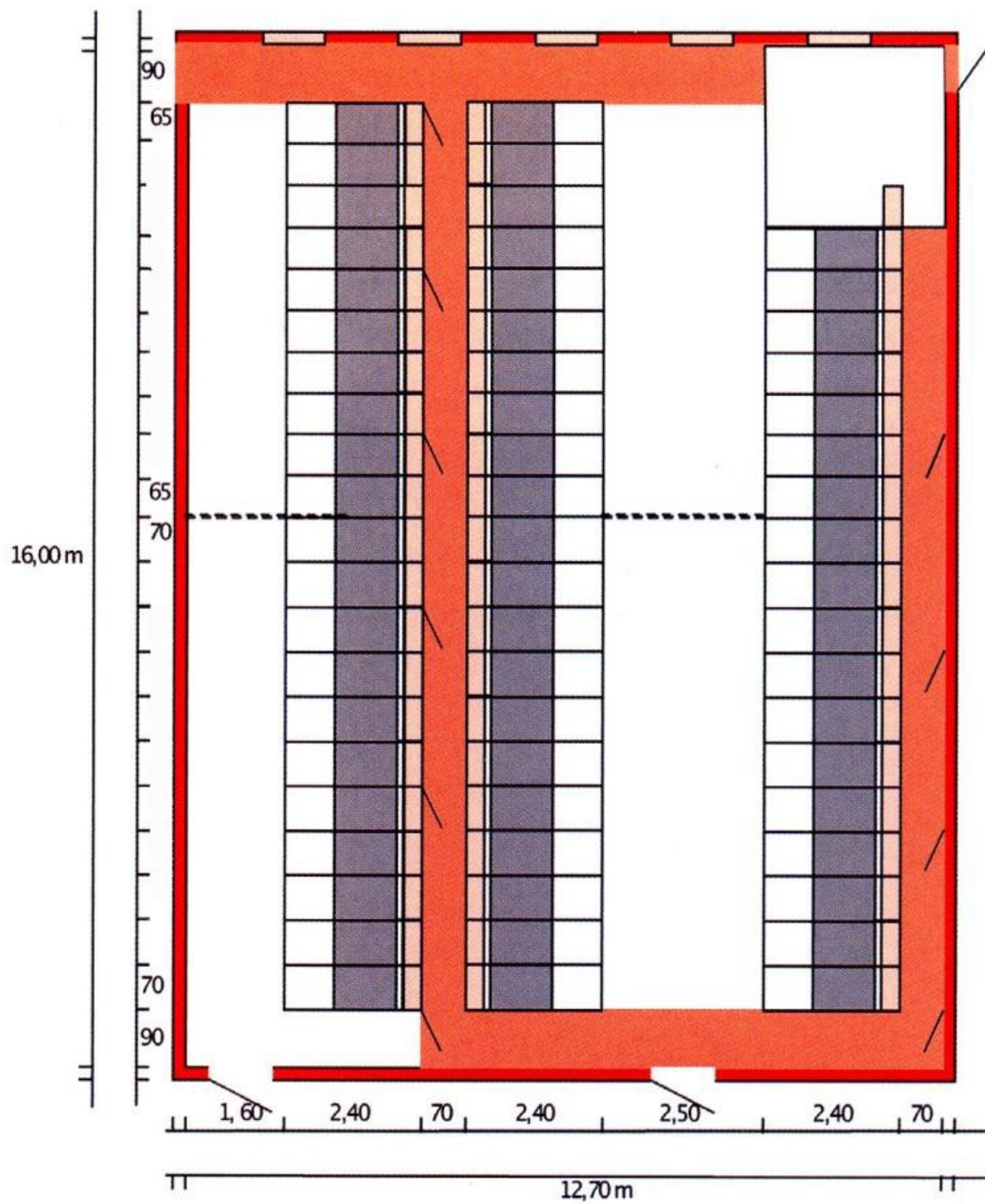

TOV SVINJA

658 tovnih mesta (329 + 329)

Autor: Prof. Dr. Milan St. TOŠIĆ
 Tel/Faks: 011-2674-620; mobilni: 063-25 93 75
 e-mail: misntosic@ptt.rs; internet: www.agrar-consult-mt.com

Bukarište-primer osnove sa boksom za nerasta-probača;
 10 + 7 kaveza krmače za osemenjavanje;
 ostali broj kaveza za krmače za konrtolu suprasnosti

ŽIVOTNI TOK SVINJA

Bukarište

Osemenjavanje krmača. Kontakt sa nerastom. Boravak najviše 5 nedelja.

Čekalište

Najkasnije u petoj nedelji suprasnosti krmače prelaze u čekalište. Ovde se drže u grupama i mogu se slobodno kretati.

Prasilište

Nedelju dana pre prašenja krmače se prevode iz čekališta u prasilište. Posle 3 ili 4 nedelje dojenja u prasilištu krmače se vraćaju u bukarište. Prasad se odnose u odgajivalište.

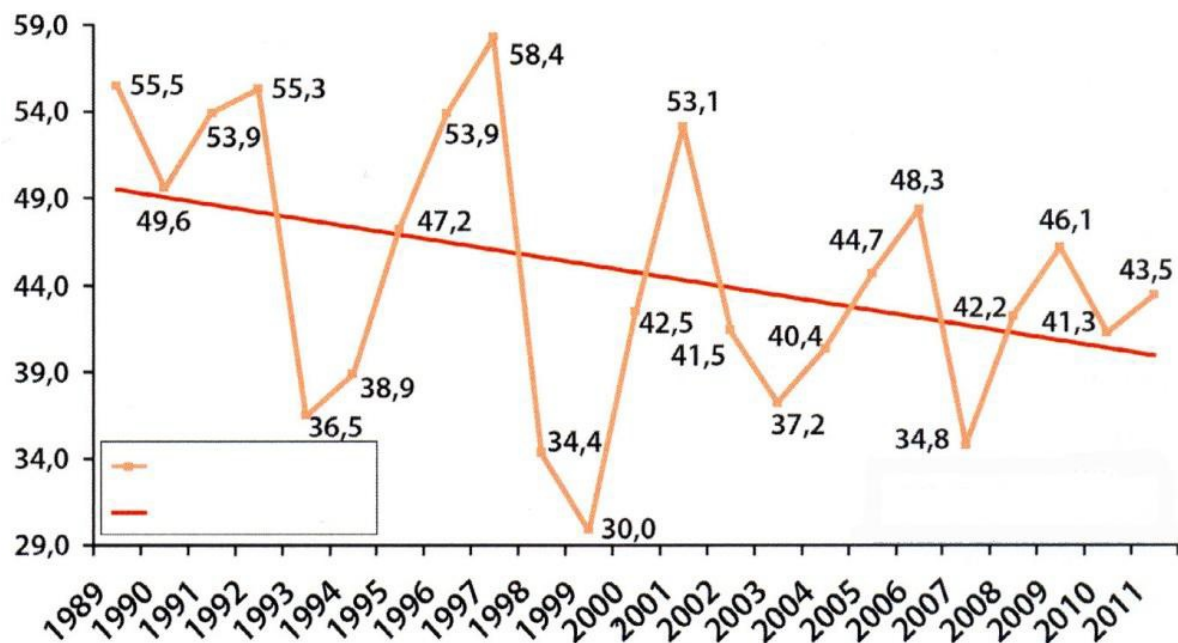
Odgajivalište

Ovde prasad ostaju oko 8 nedelja i porastu od oko 8 na oko 30 kilograma.

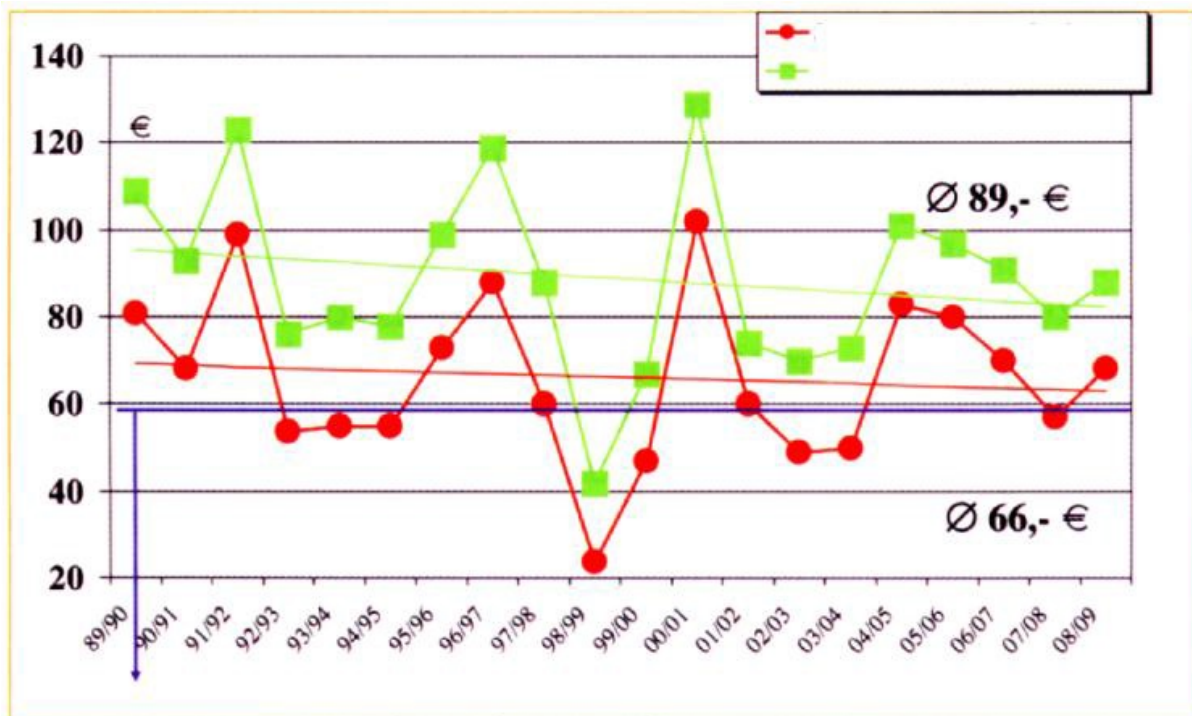

Tovilište

Tov traje 15 do 17 nedelja (3,5 do 4 meseca); sa prirastom od oko 0,7 -0,8 kg/dan postiže se od oko 30 kilograma do oko 115 kg žive mere.

Cene za kvalitetnu prasid (evra/prase)
velika odstupanja po godinama (od 30 do preko 58)
stalna tendencija pada cena i troškova

Ostvarena razlika u tovu svinja (evra/tovno mesto) –
direktni troškovi-prodajna cena
zelena linija – 25% najboljih,
crvena linija - prosek

Jedno od rešenja hranilice za kašastu hranu sa podignutim pojilicama

Curriculum vitae
Prof. Dr. Milan St. TOŠIĆ
Stari Lec - Plandište (Banat) - SRB

Poljoprivredni fakultet, 11080 Beograd-Zemun, Nemanjina 6
priv.: 11070 Novi Beograd, Gramšijeva 8/23,
tel/fax: +38111/2674-620 i 063/25 93 75
misntosic@ptt.rs mtosic@agrif.bg.ac.rs
misntosic@gmail.com

Skolovanje:

- Stari Lec i Vršac- osnovna škola i niža gimnazija; Prilep- srednja poljoprivredna škola;
- Sarajevo i Zemun - Poljoprivredni fakultet studije; Poljoprivredni fakultet Zemun- magistratura.
- Halle/S. (DDR)- Poljoprivredni fakultet – specijalizacija;
- Bonn (Nemačka) univerzitet/ fondacija Humboldt – doktorat.

Radni staž

Duvanska ogledna stanica Domanovići- Čapljina (BiH); Zemljoradnička zadruga Baranda-Opovo;
Poljoprivredni fakultet Beograd- Zemun.

Stručna oblast: poljoprivredna tehnika - mehanizacija stočarske proizvodnje (objekti, oprema, rad).

Delatnosti, funkcije, članstva, saradnja:

- šef Katedre, šef Odseka, direktor Instituta za poljoprivrednu tehniku
- glavni i odgovorni urednik lista "Sećerna repa" i časopisa "Poljotehnika"
- član DLG- nemačkog poljoprivrednog društva – Nemačka
- saradnja sa univerzitetima, naučnim i drugim institucijama u Nemačkoj, Švajcarskoj, Austriji, Holandiji, Madjarskoj, Poljskoj i Sloveniji.

Strani jezici: nemački (engleski, ruski)

Važnija izdanja – oblast stočarstvo:

- Savremeni objekti i oprema za gajenje svinja, Nolit Beograd, 1982.
- Mehanizacija stočarske proizvodnje, Naučna knjiga Beograd, 1989.
- Objekti i oprema u svinjogojstvu, Poljoprivredni fakultet Beograd-Zemun, 2001.
- Objekti i oprema za držanje krava, Poljoprivredni fakultet Beograd-Zemun, 2008.

Opšti saveti – saradnja:

- pružanje stručnih saveta iz oblasti poljoprivrede/stočarstva, poljoprivredne tehnike, usmerenja u razvoju poljoprivredno- stočarskih gazdinstava svih veličina
- idejno-tehnološka rešenja u razvoju i investicijama u poljoprivredi (prioritet: stočarstvo, poljoprivredna tehnika)
- obezbedjenje stručno-tehnoloških konsultacija u inostranstvu - izrada skica rešenja i detalja glavnih projekata svih vrsta objekata stočarskih farmi,
- stručne konsultacije u stočarstvu: rekonstrukcije, izgradnje/opremanja objekata, nabavke i korišćenja opreme, usmerenja u razvoj i investicije, sagledavanje i rešenja neposrednih problema i planov
- neposredni kontakti i veze sa institucijama u inostranstvu: mogućnosti neposrednog dobijanja stručnih informacija širokog spektra za potrebe proizvodnje, udruživanja, prerade, plasmana, projektovanih tendencija razvoja
- saradnja na pripremama za IPARD- programe/ oblast poljoprivrede, međudržavne saradnje, realizacije projekata